

quia si sint entia æqualia, æquè distant à non ente: unde ergo possunt habere essentialem diversitatem aut dissimilitudinem. Et certè in omnibus rebus essentialiter diversis quas non experimur vñ hæc in æqualitas reperiri, & ideo valde probabile est illud principium. Non tñ est evidens: nã licet dux res æquè distant à non ente, vident esse posse dissimiles in natura, nam alia est relatio æqualitatis, à relatione similitudinis. Unde in relationibus diuinis paternitas, & filiaris, vt relationes sunt, dissimiles sunt, seu diuisi parantur vt vocant, & tamen in perfectione, & entitate relatiua, vt sic censentur æquales, non solum prout includunt essentialiam, in qua sunt idè, sed et sibi proprias rationes relatiuas in quibus distinguuntur. Ad hunc ergo modum contendere quis possit nõ repugnare dari duas essentias in pñctis dissimiles, & æquales.

XVII.

Quamquam (vt hoc obiter dicamus) longè diuerterit rō est quoad hoc in relatiuis, & absolutis: nam relationes habent diuersitatē ex formalibus terminis cum rōne in qua fundantur, & ideo facilius pōt in eis intelligi diuersitas cum æqualitate, quia æqualitas oritur ex gradu entitatis, diuersitas verò ex motua habitu dñe. At vero in entibus absolutis, qualia essent illa improducta, vix concipi pōt, in quo essent dissimilia si essent æqualia, & sibi id totum quod in se haberent, per se necessaria. Et in his est et specialis ratio, quia esse ens à se, seu necessarium, & independentens formaliter, & sibi prædicatum conceptum, est maxima omnium perfectionū. Imò necessariò includit aliquo mō omnem aliam perfectionem, vt inferius declarabitur, sed vtrumq; illorum entium secundū propriam, & quasi specificam rōnem suam includit hanc perfectionem, quæ necessariò eiusdem rōnis esset in vtroq; non ergo in eis pōt intelligi diuersitas perfectionum cum æqualitate. Hic etiã locum habet ratio facta de infinita multitudine talium naturarum, quia si essent æquales, & dissimiles, nullum etiam haberent inter se ordinē, sed æquè diuiderent quameunque rōnem cōem illis quæ concipi possit: ergo si in aliquo numero multiplicari possent, etiam in quocunque, nulla enim esset ratio si tendi in aliquo certo numero, neque assignari possit repugnantia ob quam ille numerus augeri nequit, & idè oporteret multitudinem talium naturarum esse infinitam.

XVIII.

Neque est operosum has, & similes rationes applicare ad probandam alteram partem dilematis, scilicet nec possent illa entia esse plura, & in æqualia in perfectione. Primum, quia hoc ipso quòd talia entia secundū proprias rationes suas conueniunt in suprema perfectione essendi à se, quæ formaliter, vel eminenter omnes alias includit vt infra ostendimus non pōt inter ea in æqualitas intelligi. Secundò quia vel inter ea daretur vnum summū ens perfectius cæteris absolute, & simpliciter, vel non, si non datur: ergo nullus est terminus in ea multitudine, sed est planè infinita. Et adhuc illa posita, & actu existente, est planè intelligibile, quia in ea non fit aliquod ens perfectius cæteris omnibus, cum omnia dicantur esse perfectione in æqualia. Rursum inde necessariò sequitur quodlibet ex illis entibus esse finitum in perfectione entitatis, cū quodlibet ab alio, imò & ab infinitis aliis superetur: ergo et tota illa multitudine esset imperfecta, cum ex imperfectis coaliscat, & in tota illa

non possit esse infinita perfectio intensiua, sed solum infinita multitudo finitarum perfectionum, repugnat autem non esse in entibus aliquod infinite perfectionis intensiua, vt supra tactum est agendum de creatione, & inferius etiam dicemus. Imò hæc ratio sumpta ab infinitate, sufficeret ad demonstrandum quòd intendimus, eam tamen prætermittimus, lex eo quod ens aliquod sit à se, & essentialiter suum esse, sequitur illud esse infinitum simpliciter in genere entis, & hinc infinita entia nõ posse multiplicari, quæ duo in sequente disputatione tractando de attributis diu. demonstranda sunt.

Si autem in illa multitudine datur vnum summè perfectum, & superans reliqua, illud tanè nõ esset finitum, tum quia procederet rationes factæ, tum et quia nulla rō reddi poterit cur ultra illud dari non possit aliud ens perfectius per se necessariū. Unde. n. limitabitur tota latitudo entium ad illud gradum finitū. Accedit et id supra facta de multiplicatione in infinitum talium entium: nam et si essent essentialiter diuersa, & perfectione in æqualia nulla esset ratio si tendi in aliquo numero finitū, quia licet videretur esse alius ordo per se inter essentialias distinctas, tñ et in hoc ordine pōt in infinitum procedi vt in creaturis possibilibus constat, necesse est ergo in tota illa latitudine entium dari vnum infinitum, & perfectius cæteris omnibus. Illud ergo summum ens, cæteris perfectius, & infinitum simpliciter, nos vocamus Deū & ex hac eadem eius perfectione colligimus cætera entia quæ cum illo annuntiantur, ab illo infinito ente esse effectiue perfecta. Primum quidè, quia illi primo enti conuenit infinitas hoc ipso quòd est ens actu per essentialiam, nam inde habet, quod totum esse aliquo mō in se claudat, & conueniat quia nõ hæt vnde limitetur, neq; à quo participet hanc partem entis (vt ita dicā) potius quæ alia: ergo è conuerso, hoc ipso quod reliqua entia non habent eum mō perfectionem, & totaliter essent (vt sic dicam) est manifestum signum non esse entia per essentialiam, & omnino improducta, sed esse entia per participationem, accipientia esse ab illo primo ente.

Secundò, quia hoc mō intelligitur esse ordo per se in tota latitudine entium, vel per subordinatōnem eorum inter se, vel saltem per reductionē omnium ad vnum, vt ita non temere, & casu infinite multiplicentur. Quod rectè declarat Theologi cum exemplum (quo simul respondemus Philosophis, ne putent rationes quibus vnitatem entis increati probamus, perlonarum Trinitatem improbare) in diuinis. n. quantus fides Catholica ponat perlonarum multitudinem, non tamen finem ordinis, quem originis vocant, ita vt & ascendendo si statuer in aliqua perlonam omnino improducta, quæ creatarum fons sit, & descendendo, sit aliqua rō in ipsa et natura talis entis fundata, ob quam vsque ad eternarium numerum, & non vltierius sit multiplicatio, quia mirum in natura purè intellectuali non est alius modus interuentionis seu emanationis nisi per intellectum, & voluntatem. Si autem in Deo multiplicari possent perlonæ improductæ, planè possent infinitæ perlonæ multiplicari, & ideo necesse fides admittit plures perlonas improductas, nec ratio illas permittit, neq; omnino plura entia sine reductione ad vnum primum, à quo cætera manant.